

Václav Havel - Audience

Úryvek

SLÁDEK Co byste říkal tomu dělat tady skladníka? To by nebylo špatný, co? Jste koneckonců inteligent, poctivej jste taky, tak co? Nebudete přece pořád jen koulet scikánama sudy! Byl byste v teple – přes poledne byste to zavřel – jako že děláte pořádek – a mohli byste si tam v klidu vyměřet nějaký vtipy do těch svých her – akdy byste chtěl, mohli byste si tam třeba i zdřímnout – co tomu říkáte?

VANĚK Myslíte, že by to bylo možné?

SLÁDEK Co by to nebylo možné?

VANĚK Já nejsem samozřejmě v situaci, že bych si mohl vybírat, ale pokud by tu taková možnost opravdu byla, považoval bych to samozřejmě za výborné – smysl pro pořádek, myslím, mám – nastroji psát umím – trochu znám i cizí jazyky – to víte, v tom sklepe je přece jen dost zima – zvlášť když na to člověk není zvyklý –

SLÁDEK No právě. Rozumíte evidenci?

VANĚK Určitě bych to pochopil – mám čtyři semestry ekonomie –

SLÁDEK Jo? A rozumíte evidenci?

VANĚK Určitě bych to pochopil –

SLÁDEK Byl byste v teple – přes poledne byste to zavřel – nebudete přece pořád jen koulet s cikánama sudy!

VANĚK Pokud by tu taková možnost byla – (Pauza)

SLÁDEK Ne, ne, Vaňku, když je někdo křivák, poznám to už na dálku! Vy jste poctivej chlap, já jsem taky poctivej, tak nevím, proč bychom to nemohli táhnout spolu! Co říkáte?

VANĚK Ano – jistě –

SLÁDEK Jste teda pro?

VANĚK Samozřejmě –

SLÁDEK Jestli nechcete, tak to řekněte! Třeba se s mnou do party nechce – třeba máte protimněvýchradu – třeba máte jiný plány –

VANĚK Nemám proti vám výhrady – naopak – udělal jste pro mě hodně – jsem vám velice zavázán – zvlášť když by to vyšlo s tím skladem – chci přirozeně udělat vše, abyste mohl být i vy s mou prací spokojen – (

SLÁDEK otevře další láhev a naleje Vaňkovi i sobě)

SLÁDEK Tak to můžu zapít?

VANĚK Ano – (Oba pijí)

SLÁDEK Na ex! (

VANĚK s obtížemi dopije sklenku,

SLÁDEK mu okamžitě opět naleje. Pauza) A nebuďte smutnej!

VANĚK Já nejsem smutný – (Pauza)

SLÁDEK Ty, Ferdinand –

VANĚK Ano?

SLÁDEK Jsme kamarádi, jo?

VANĚK Ano –

SLÁDEK Neříkáš to jen tak?

VANĚK Ne –

SLÁDEK Věříš mi teda?

VANĚK Přirozeně, že vám věřím –

SLÁDEK Počkej, ale upřímně: věříš mi?

VANĚK Věřím vám –

SLÁDEK Tak hele – něco ti povím – ale to je čistě mezi náma, jasný?

VANĚK Jasný –

SLÁDEK Můžu se spolehnout?

VANĚK Můžete –

SLÁDEK Tak hele – (Ztiší hlas) Chodějí se sem natebe ptát –

VANĚK Rdo?

SLÁDEK No přece oni –

VANĚK Vážně?

SLÁDEK Fakt –

VANĚK A máte dojem – pokud jde o mé zaměstnání tady v pivovaru – že je nějak ohroženo? (Pauza) Nenaléhají,

abych byl propuštěn?(Pauza)Aneb one vyčítají vám, že jste měsem vzal?(Pauza)
 SLÁDEK Tak hele–něco ti povím–ale to je čistě mezi náma, jasný?
 VANĚK Jasný–
 SLÁDEK Můžu se spolehnout?
 VANĚK Můžete–
 SLÁDEK Tak hele–sedět na tomhle místě někdo jiný než já, taku nás neděláš, za to titeda ručím! Stačí ti to?
 VANĚK Ano, jistě–jsem vám velmi vděčen–
 SLÁDEK Neříkám to, abys mi děkoval–
 VANĚK Já vím, že ne–
 SLÁDEK Já jen, abys věděl, jak stojí situace–
 VANĚK Děkuji vám–

Analýza uměleckého textu

- **zasazení výňatku do kontextu díla**
  - z druhé poloviny knihy, kdy sládek začíná Vaňkovi vysvětlovat, že se na něj chodí ptát lidé ze strany
  - chvíli poté ho požádá, aby na sebe sám donášel
- **téma a motiv**
  - **téma:** absurdita morálky - idiot nařizuje intelektuálovi, zobrazení intelektuála perzekuovaného systémem
  - **motiv:** rozdíl mezi intelektuály a nižší vrstvou - jazyk, práce v pivovaru
- **časoprostor**
  - **čas:** 70. léta 20. století - autorova současnost, období totality
  - **prostor:** sládkova kancelář, nejmenovaný pivovar
- **kompoziční výstavba**
  - jednoaktová hra, velmi krátká
  - chronologická
  - stále se opakující fráze a dialogy, na konci monolog
- **literární žánr a druh**
  - **druh:** drama
  - **žánr:** absurdní drama, tragikomedie ?
- **vypravěč / lyrický subjekt**
  - vypravěč není, je to drama, pouze scénické poznámky
- **postava**
  - Vaněk - autobiografická postava, hlavní, kladná - slušný intelektuál, disident, pracuje v pivovaru zatímco píše divadelní hry, uctívý, zásadový
  - Sládek - hlavní, fiktivní, přirozená, záporná - neslušný, vulgární buran, pokrytecký - snaží se neznelíbit mocným, čím dál více se opíjí, ředitel pivovaru, nabízí Vaňkovi lepší pozici a chce, aby na sebe donášel a nemusel to on řešit, nakonec si mu stěžuje, jak mají intelektuálové jednoduchý život na rozdíl od ostatních
- **vyprávěcí způsoby**
  - du-forma, dialogy, monolog na konci
- **typy promluv**

- repliky, dialogy, monolog na konci

- **jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku**

- Vaněk spisovný jazyk, vyká, uctívý
- Sládek - nespisovný jazyk, tyká, vulgární, neslušný, skáče Vaňkovi do řeči
  - * to by nebylo špatný - obecná čeština
  - * a nebuďte smutnej
  - * oni se neposerou - vulgarismus
- ... kontrast mezi intelektuálem a buranem
- občas docela dlouhé věty, hlavně sládek

- **tropy a figury a jejich funkce ve výňatku**

- táhnout spolu - metafora ??
- jsem vám zavázán - metafora
- dopije sklenku - metonymie

Literárně historický kontext a autor

Václav Havel, poslední prezident Československa a první prezident České republiky, byl světově proslulý dramatik a významný esejista. Známý po celém světě, několikrát nominovaný na Nobelovu cenu míru. Dostudoval až v 60. letech - byl buržoazního původu. V 60. letech tvořil hry kritizující obecně absurditu režimu, byrokratizaci - Zahradní slavnost, Vyrozumění - kritika jazyka, vymyšlený jazyk Ptydepe. Věnoval se i experimentální poezii - Antikódy (typogramy). Založil samizdatové nakladatelství Expedice a Chartu 77 (reakce na zatčení skupiny Plastic people of the Universe, porušování lidských práv). Změnil svou poetiku - více autobiografické vaňkovské hry - zobrazují člověka intelektuála perzekuovaného režimem - Audience. Významný esejista - Dopis Gustavu Husákovi (otevřený dopis, perfektní analýza strachu a přetvářky lidí v režimu), Moc bezmocných. Tvořil v 2. polovině 20. století a na začátku 21. století. Autoři ze stejného období - Ludvík Vaculík, Hrabal, Hrubín, Klíma, ve světě - Beckett, Ionesco (absurdní drama). Je televizní podoba a audionahrávka. Hra měla velký úspěch.